

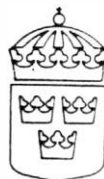
Motion till riksdagen

1989/90:Fö301

av Gunhild Bolander och

Lennart Brunander (båda c)

Frivilligorganisationerna

Mot.
1989/90
Fö301 – 313

Frivilligorganisationerna utgör en omistlig del av vårt totalförsvar. Om det skall fungera bra måste även de frivilliga kunna genomföra utbildning och repetitionsövningar på ett planerat sätt, exempelvis KFÖ. De frivilligas utbildning och avtalsenliga tjänsteutövning försvåras ibland genom att arbetsgivaren vägrar godkänna tjänstledighet för de aktiva i organisationerna.

Denna fråga har utretts av Frivilligförmånskommittén som i sitt betänkande SOU 1985/86:134 bl.a. föreslog följande: "FFMK:s förslag till lagfäst rätt till ledighet för frivillig försvarsverksamhet omfattar all avtalsenlig tjänstgöring inom totalförsvaret (repetitionsutbildning) samt grundutbildning, befodringsutbildning och sådan kompletteringsutbildning som behövs för att den enskilde skall uppnå eller behålla kompetens för sin krigsbefattning. Rättigheten föreslås bli reglerad i lagen (1939:727) om förbud mot uppsägning eller avskedande av arbetstagare med anledning av värnpliktstjänstgöring m.m. Lagen föreslås samtidigt kompletteras med bestämmelser som ger all personal som går igenom frivillig försvarsutbildning skydd mot uppsägning eller avskedande."

Vid 1985/86 års riksmöte väcktes tre motioner som följde upp detta förslag. Försvarsutskottet skrev positivt till den lagfästa rätten till tjänstledighet enligt följande citat:

Utskottet vill inledningsvis peka på att försvarsministern i propositionen uttalar förståelse för de argument FFMK framför rörande sitt förslag om en lagfäst rätt till ledighet för deltagande i frivilligutbildning för uppgifter i totalförsvarets krigsorganisation. Han anser i likhet med kommittén att en sådan rätt skulle bidra till att förbättra rekryteringen av personal för frivilligverksamhet. Representanter för överbefälhavaren och för de frivilliga försvarsorganisationerna har inför utskottet framfört liknande synpunkter och prioriterat tillkomsten av en sådan lagstiftning mycket högt. En sådan uppfattning kommer också till uttryck i motionerna 528 (c), 529 (fp) och 531 (m) som alla innehåller yrkanden att riksdagen nu skall fatta beslut i denna fråga. Även utskottet har en positiv inställning till att en sådan rätt införs. Det kan också konstateras att det finns en bred anslutning kring uppfattningen att införandet av en sådan rättighet skulle vara till gagn för de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet och därmed för totalförsvaret.

Mot denna bakgrund finner utskottet angeläget att regeringen aktivt och utan tidsutdräkt förbereder ett lagförslag i ämnet. Utskottet har anledning räkna med att så sker utan att riksdagen nu gör ett särskilt uttalande. Syftet med motionerna får därmed anses vara tillgodosett.

Detta är nu fem år sedan och fortfarande har inget förslag lagts av regeringen i denna fråga.

De avtalsbindande frivilligorganisationerna, där många kvinnor är engagerade, har aktualiserat frågan vid flera tillfällen, eftersom den berör dem i högsta grad. Det handlar också om trovärdigheten till de kvinnor och de organisationer som åtagit sig olika uppgifter inom totalförsvaret. Denna trovärdighetsfråga avser den enskilda medlemmen i den bemärkelsen att hon kan ifrågasätta betydelsen av sitt engagemang när det uppenbarligen inte är viktigt att hon kan inställa sig till utbildning och övning. Trovärdighetsfrågan avser också organisationen eftersom den från myndighetshåll bedöms som kollektiv med uttalanden som exempelvis "lottor kan man inte lita på".

Enligt FFMK:s uppskattning omfattar frågan ca 7 000 frivilliga årligen. Maximal tjänstgöringsskyldighet under en fyraårsperiod (avtalspersonal) är 17 dagar. Grundutbildningstiden för A-personal i försvarsmakten omfattar i regel två veckor åt gången och den sammanlagda utbildningstiden under en hel "karriär" uppgår till ca 30 veckor. Det förtjänar påpekas att förhållandevis få frivilliga genomgår hela utbildningssystemet och avslutar detta som löjtnanter.

Beträffande A-personal i det civila försvaret har de en avsevärt kortare utbildningstid. Konsekvenserna för arbetsmarknaden torde därför inte vara särskilt stora.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lagfäst rätt till tjänstledighet vid frivillig försvarsutbildning.

Stockholm den 12 januari 1990

Gunhild Bolander (c)

Lenart Brunander (c)